

Čeští vědci mají unikátní objev: Minci z 11. st.

Mince Oldřicha I. nalezená v Kostolanech. Autor: Jan Gloc

23:00 | 16.4.2007 | [Pavel Baroch](#)

Praha/Nitra - Stříbrná mince s latinským názvem Odalricus z počátku 11. století se na numismatických aukcích prodává za několik tisíc korun. Její poslední nález má však pro historiky hodnotu nevyčísitelnou.

Je to vůbec poprvé, co se tento denár českého panovníka Oldřicha I. našel na východ od Čech - v zapadlé slovenské vsi Kostolany pod Tribečom u Nitry.

Tamní nevelký kostel svatého Juraja skrýval pro české a slovenské archeology i další historický poklad - nástěnné malby s církevními motivy, zhruba ze stejné doby jako denár.

"Takto zachovalý cyklus ve střední Evropě není. Je to naprostý unikát," řekla Aktuálně.cz Jana Maříková-Kubková, která se na společném výzkumu slovenského Památkového ústavu, českého Archeologického ústavu a dalších institucí a specializovaných firem podílela.

Tato umělecká historička je nejvíc spojována se znovuobjevením původní hrobky Karla IV. v chrámu svatého Víta na Pražském hradě.

Mince byla v ústech pochovaného

Kdo byl Odlřich I.

- *Syn knížete Boleslava II. Pobožného z rodu Přemyslovců.*
- *Kdy se přesně narodil, není známo, nejspíš v druhé polovině 70. let 10. století.*
- *V dubnu 1012 provedl státní převrat a stal se českým panovníkem.*

- *Připojil k Čechám ztracenou Moravu a nikdy se nedostal do takové závislosti na cizích panovnících jako jeho předchůdci.*
- *Zemřel v listopadu 1034, pohřben byl v kostele svatého Jiří na Pražském hradě.*

Slovenští historici a archeologové zkoumali kostolanský kostel už v 60. letech minulého století, minci knížete Oldřicha I. však nenašli, přestože od ní byli jen kousek.

Při současném výzkumu byla objevena v už jednou vykopané sondě v těsné blízkosti kostela. Mince byla v hrobě, v ústech pochované osoby, nejspíše muže. Denár měl totiž posloužit jako platidlo při cestě na onen svět - jako takzvaný obol.

"Je jediným prokazatelným českým obolem v Karpatské kotlině," řekl Aktuálně.cz Luboš Polanský z Národního muzea, který minci zkoumal.

Denár vystačil na měsíc života

Mince je vyrobena z velmi kvalitního stříbra a ve své době měla velkou cenu. Podle Polanského vystačil denár až na měsíc velmi slušného života. To je také nejpravděpodobnější důvod, proč je mince nastřížená: aby se dala přelomit a šlo s ní zaplatit dvakrát.

"Mince je velice dobře zachovaná, což znamená, že neprošla velkým oběhem," konstatoval Polanský.

Fotogalerie

Vykopávky v těsné blízkosti kostela v Kostolanech. Autor: Jan Gloc

"Zapomenutý" kostel v Kostolanech. Autor: Jan Gloc

Vedoucí archeologického výzkumu Peter Baxa. Autor: Jan Gloc

Interiér kostela s unikátními freskami. Autor: Jan Gloc

Pohled na jižní stěnu kostela. Autor: Jan Gloc

Obraz Panny Marie na zdi kostela v Kostolanech pod Tribečom. Autor: Jan Gloc

*Umělecká historička Jana Maříková-Kubková ukazuje vykopávky pod třetím nádvořím Hradu.
Autor: Ondřej Besperát*

Jak se denár Oldřicha I. dostal na Slovensko, není přesně známo. Mohl sem ho ale například přinést voják, což byl v té době nejběžnější způsob "dopravy" mincí.

Fresky jsou velmi poškozené

Zatímco mince z počátku 11. století přečkala staletí bez výrazného poškození, unikátní fresky na stěnách kostela jsou ve velmi špatném stavu. Malby jsou vybledlé, místy už zmizely z velké plochy.

"Kostel nadále plně slouží svému účelu, výkyvy teplot a vlhkosti, která je i v sušších obdobích vysoká, malbám neprospívají," konstatovala historička Jana Maříková-Kubková.

Historici zkoumají fresky nejmodernějšími metodami, podařilo se jim například rozpoznat scény ze Starého a Nového zákona nebo příchod Tří králů.

"Teď všechny naše poznatky analyzujeme," řekla Aktuálně.cz Maříková-Kubková, která by ráda na podzim uspořádala o unikátních objevech ve slovenském kostele putovní výstavu.

"Vše, co děláme, směřujeme k tomu, aby mohl být kostel rekonstruován," dodala Maříková-Kubková.

Aktuálně.cz

Diskuzní fórum

- **jedna mince na měsíc**

(Re:bell IP:[213.211.50.*], 17.04.2007 10:34) | [nahlásit příspěvek](#)

Tak já mít tu minci, tak s ní vydržím i mnohem déle, ne jen jeden měsíc... hehe.

Ale vážně: Mám odzkoušeno, že minimální částka, za kterou lze přežívat je opravdu mnohem nižší, než byla hodnota téhle mince v 11. století. Takže dnes jsou naše životní náklady ještě nižší, než tehdy.

- **Částečně předrománská stavba**

([yak](#) IP:[147.231.249.*], 17.04.2007 10:53) | [nahlásit příspěvek](#)

Presbyterium a přední část loď vypadají jako předrománské stavby, s jistou dávkou opatrnosti lze uvažovat o založení kostela v době Velké Moravy.

- **Ta mince zas takovým unikátem není.**

([jarl Riessner](#) IP:[89.102.197.*], 23.04.2007 23:12) | [nahlásit příspěvek](#)

Typově je to vzor č. 284 Cachova seznamu; relativně hojně v nálezech zastoupený. Na území býv. Uher (i vůbec Evropy; hlavně východní a severní) se samozřejmě českých denárů nalezlo nemálo (mimořádně, za vlády Oldřicha se s Uhrami válčilo!). Tenhle je první použ. jako obolus - je to až taková rarita?? Chtělo by to méně senzacechtivosti, pane redaktore!

Ale stejně gratuluji: k objevu nástěnných maleb a vůbec k rozpoznání další vzácné (raně románské?) stavební památky. Po kostele v Kopčanech další (skutečná) senzace!!

- **upozornění**

([mato](#) IP:[195.49.188.*], 24.04.2007 8:28) | [nahlásit příspěvek](#)

Upozorňuji, že ty nástěnné malby byly objeveny již v 60. letech a byly datovány na konec 11. stol., je o tom dostupná i literatura (jak slovenská tak česká). Čili malby nejsou žádnou novinkou. Novinkou je, že ty fresky jsou poslední dobou předmětem zkoumání pomocí moderní technologie (spektrografie, fotogrammetrie aj.), neboť jejich stav se za těch 40 let, co byly odkryty, zhoršil. Navíc se začalo uvažovat o tom, že by i s kostelem mohly být starší. Důvodem je, že tento kostel v Kostolanech je typově zcela shodný s kostelem ve slovenských Kopčanech (nedaleko Mikulčic), který byl v roce 2004 datován do 9. až 1. pol. 10. stol. Proto se kromě detailního průzkumu fresek začalo i s revizním i s rozšířeným archeologickým výzkumem okolí kostela. Není mi známo, jaké jsou jeho dosavadní výsledky, ale ještě před jeho začátkem byly nedaleko kostela náhodou nalezeny artefakty z doby kolem r. 1000 (jde o uherskou minci z počátku 11. stol. a o křížek z konce 10. stol.). Kostel byl na podkladě původního archeologického výzkumu z 60. let (zejména podle mincí uherských králů z počátku . pol. 11. stol.) datován nejpozději do 1. pol. 11. stol.